

OPETUSMINISTERIÖ
Undervisningsministeriet

YLIOPISTOJEN TALOUDELLISEN JA
HALLINNOLLISEN ASEMAN UUDISTAMINEN

Hallitusneuvos Eerikki Nurmi

30.5.2008

Jyväskylän yliopisto

YLIOPISTOLAIN UUDISTAMISEN AIKATAULUTUS

- Yliopistolain uudistamisen keskeiset linjaukset iltakoulussa 21.11.2007
- Talouspoliittinen ministerivaliokunta
 - yliopistojen taloudelliset edellytykset 18.12.2007
 - yliopistojen pääomittamisen periaatteita 11.4.2008
 - julkisoikeudellisina laitoksina toimivien yliopistojen pääomittaminen kesäkuu 2008
- Innovaatioyliopiston säätiö perustetaan Eduskunnan hyväksyttyä vuoden 2008 II LTAE:n
- Uusi yliopistolaki lausunnolle viimeistään elokuussa 2008
- Hallituksen esitys Eduskunnalle kevätistuntokauden 2009 alussa
- Uusi yliopistolaki voimaan 1.8.2009
- Lain mukainen toiminta täydessä laajuudessaan 1.1.2010 alkaen

KESKEISIÄ LINJAUKSIA

- Kaikkien yliopistojen oikeudellinen asema uudistuu joko säätiömuotoon tai julkisoikeudelliseksi laitokseksi
- Yliopistojen maksukyky, vakavaraisuus ja luottokelpoisuus turvataan
- Toistaiseksi sitouduttu yhteen säätiöyliopistoon eli innovaatioyliopistoon
- Säätiömuotoon siirtyminen mahdollista muillekin yliopistoille
 - yliopistojen ilmaistava OPM:lle halukkuutensa 30.9.2008 mennessä
 - oltava riittävän vahva, vähintään 3 000 opiskelijan yhteisö, jossa alkupääomaa vähintään 25 M€ tuhatta kokopäiväopiskelijaa kohti
 - valtion ulkopuolisen alkupääoman tulee olla aidosti uutta yksityistä pääomaa
 - valtio päättää erikseen osallistumisestaan yksityisoikeudellisena säätiönä toimivan yliopiston pääomittamiseen. Valtion osuus on sama kuin Innovaatioyliopistossa eli 5:2 säätiön koko peruspääomasta.
- Valtio voi tehdä finanssisijoituksia kaikkiin julkisoikeudellisina laitoksina toimiviin yliopistoihin riippumatta yksityisestä pääomasta
- Finanssisijoitusten kautta saadaan voimavaroja opetuksen ja tutkimuksen kehittämiseen

KESKEISIÄ LINJAUKSIA

- Yliopistojen perusrahoituksen pitkäjänteisyys turvataan
 - Uudessa yliopistolaissa määritellään yliopistojen valtion rahoituksen mitoitus ja rahoitusperusteet.
 - Yliopistolaissa turvataan yliopistojen toiminnan rahoitus vähintään kustannustason muutos huomioon ottaen. Samalla kumotaan laki korkeakoululaitoksen kehittämisestä.
 - Oikeushenkilöaseman muutoksesta aiheutuva uusi verotuksellinen asema otetaan huomioon mitoitettaessa yliopistojen rahoitusta.
 - Innovaatioyliopiston toiminnan rahoitukseen tuleva lisäys siirretään yliopistojen kilpailtavaksi vuoteen 2020 mennessä siten, että siirtäminen alkaa vuodesta 2015.
- Yliopistojen hallinto- ja johtamisjärjestelmät uudistetaan
- Henkilöstön palvelussuhde muuttuu virkasuhteisesta työsopimussuhteiseksi
- Kiinteistöjen käyttöä selvittää OPM:n ja VM:n työryhmä (määräaika 30.9.2008)

YLIOPISTON HALLINTO

HALLITUS

- Ylin päättävä hallintoelin
- Päättää yliopiston toiminnan ja talouden keskeisistä tavoitteista, strategiasta ja ohjauksen periaatteista
- Päättää yliopiston toiminta- ja taloussuunnitelmasta, talousarviosta, varallisuuden hoidosta ja käytöstä sekä kirjanpidon ja varainhoidon valvonnan järjestämisestä
- Hyväksyy yliopiston toiminnan kannalta merkittävät tai periaatteelliset sopimukset sekä opetusministeriön kanssa tehtävän tulossopimuksen
- Hyväksyy yliopiston johtosäännöt ja päättää yliopiston toimintarakenteesta
- Valitsee rehtorin/rehtorit ja päättää heidän työnjaostaan sekä valitsee suoraan rehtorin alaisuudessa toimivan johtavan henkilöstön

HALLITUKSEN KOKOONPANO JA VALINTA

- 6-14 jäsentä
- Puolet jäsenistä yliopiston ulkopuolisia henkilöitä, jotka edustavat monipuolisesti yhteiskuntaelämän ja yliopiston toimialaan kuuluvien tieteiden tai taiteiden asiantuntemusta (ns. ulkopuoliset jäsenet)
- Ulkopuolisten jäsenten lisäksi hallituksessa tulee olla edustettuina (ns. sisäiset jäsenet)
 - yliopiston rehtori
 - muut opettajat ja tutkijat sekä muu henkilöstö
 - opiskelijat
- Ulkopuoliset jäsenet valitsee yliopistokollegio
- Sisäiset jäsenet valitsee asianomainen yliopistoyhteisön ryhmä; opiskelijoita edustavat jäsenet valitsee ylioppilaskunta
- Hallitus valitsee puheenjohtajakseen yhden ulkopuolista jäsenistä

REHTORI

- Hallitus valitsee rehtorin enintään viiden vuoden määräajaksi
- Hallitus voi päättää, että yliopistolla on useampi rehtori, joista yksi hoitaa yliopistolain tarkoittamia rehtorin tehtäviä (yhdistyvät yliopistot)
- Johtaa yliopiston toimintaa ja päättää yliopistoa koskevista asioista, joita ei ole määrätty muun toimeenpanon tehtäväksi
- Vastaa yliopiston tehtävien taloudellisesta, tehokkaasta ja tuloksellisesta hoitamisesta
- Vastaa hallituksessa käsiteltävien asioiden valmistelusta ja esittelystä sekä hallituksen päätösten toimeenpanosta
- Päättää henkilöstön ottamisesta ja irtisanomisesta
- Voi siirtää henkilöstön ottamisen tai toimivaltaansa kuuluvan yksittäisen asian muun toimeenpanon tai henkilön ratkaistavaksi

YLIOPISTON JOHDON HUOLELLISUUSVELVOITE JA VAHINGONKORVAUSVASTUU

- Hallituksen ja rehtorin on huolellisesti toimien edistettävä yliopiston etua
- Hallituksen jäsenen ja rehtorin on korvattava vahinko, jonka hän on huolellisuusvelvoitteen vastaisesti tahallisesti tai huolimattomuudesta aiheuttanut yliopistolle

YLIOPISTOKOLLEGIO

- Yliopistoyhteisöstä johtosäännön mukaisesti muodostettava toimielin, jossa on enintään 50 jäsentä
- Millään yliopistoyhteisön ryhmällä ei voi olla enemmistöä
- Valitsee hallituksen ulkopuoliset jäsenet ja vahvistaa yliopistoyhteisön ryhmien valitsemat sisäiset jäsenet
- Valitsee yliopiston valtuutetut sekä tilintarkastajat
- Päättää vahingonkorvauskanteen nostamisesta yliopiston hallitusta, hallituksen jäsentä tai rehtoria vastaan

YLIOPISTON VALTUUTETUT

- Yliopiston edun valvomiseksi yliopistolla on kolme valtuutettua, joiden tehtävänä on vahvistaa yliopiston tilinpäätös ja toimintakertomus sekä päättää vastuuvapauden myöntämisestä hallitukselle ja rehtorille
- Jos valtuutetut eivät myönnä vastuuvapautta, yliopistokollegio päättää vahingonkorvauskanteen nostamisesta hallitusta, hallituksen jäsentä tai rehtoria vastaan

KANSLERI

- Helsingin yliopistolla on kansleri, jonka tehtävänä on edistää tieteitä ja yliopiston yhteiskunnallista vuorovaikutusta sekä valvoa yliopiston yleistä etua ja toimintaa.
- Helsingin yliopiston kanslerilla on läsnäolo-oikeus valtioneuvostossa, kun käsiteltävänä on Helsingin yliopistoa koskeva asia.
- Muut yliopistot voivat halutessaan nimittää kanslerin, jonka tehtäviksi ei johtosäännössä kuitenkaan voida määrätä muiden toimielinten tehtäviksi säädettyjä tehtäviä.

YLIOPISTON MUUT TOIMIELIMET

- Yliopistolla voi olla myös muita toimielimiä siten kuin yliopiston johtosäännössä määrätään

OPETUKSEN, TUTKIMUKSEN SEKÄ MUIDEN TOIMINTOJEN ORGANISAATIO

- Tutkimuksen ja opetuksen järjestämistä varten yliopisto jakaantuu tiedekuntiin tai muihin yksiköihin siten kuin yliopiston johtosäännössä määrätään
- Tiedekuntatasolla on monijäseninen hallintoelin, jossa ovat edustettuina yliopistoyhteisön eri ryhmät